

การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ของอุตสาหกรรมในภาพรวม

ภาคอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย และมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก โดยเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก ประเทศไทยอยู่ในฐานะของฐานการผลิตสินค้าส่งออกระดับโลก เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ แต่ก็สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในประเทศจากอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้น้อย เมื่อเทียบกับประเทศผู้นำในห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก ที่ผ่านมาอุตสาหกรรมไทยมีการพัฒนาต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมเบามาสู่อุตสาหกรรมหนัก โดยอาศัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การนำเข้าเครื่องจักรและเทคโนโลยี การเพิ่มผลิตภาพการผลิต และการเพิ่มปริมาณปัจจัยการผลิต เช่น แรงงาน และเครื่องจักร เป็นสำคัญ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การเติบโตภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยอยู่เพียงร้อยละ 2.9 ต่อปี และผลิตภาพการผลิตรวม (Total Factor Productivity) มีอัตราเติบโตเฉลี่ยเพียงร้อยละ 0.7 ต่อปี ในขณะที่สัดส่วนของ GDP ภาคอุตสาหกรรมต่อเศรษฐกิจในภาพรวมเริ่มลดลง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของรูปแบบการเติบโตของอุตสาหกรรมในแบบเดิม

ในขณะเดียวกัน อุตสาหกรรมไทยต้องเผชิญปัญหาการขาดแคลนแรงงานในทุกระดับ ค่าแรงที่สูงขึ้น และตลาดภายในประเทศที่มีศักยภาพลดลง อันเนื่องมาจากสังคมผู้สูงอายุ การแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมมีสูงขึ้น โดยมีประเทศที่มีความสามารถในการผลิตสินค้าได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ อุตสาหกรรมไทยยังไม่สามารถคิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เอง ทำให้ไทยไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงได้อย่างเต็มที่ ในห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง ไทยเป็นประเทศที่ถูกเลือกไม่ใช้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม โมเดลประเทศไทย 4.0 ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีเป้าหมายที่จะทำให้ไทยหลุดพ้นจากปัญหานี้ โดยการมุ่งสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งไทยจะต้องเป็นทั้งผู้สร้างและผู้ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีและนวัตกรรมเหล่านี้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ยังต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้อุตสาหกรรมไทยสามารถดำเนินธุรกิจโดยที่มีต้นทุนที่ไม่จำเป็นน้อยที่สุด เพื่อให้อุตสาหกรรมไทยสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ เช่น โครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและโลจิสติกส์ ด้านสาธารณสุข ด้านดิจิทัล (ครอบคลุมทั้ง ICT Data และ AI) และด้านกฎหมายที่เหมาะสม และการเข้าถึงแหล่งเงินที่มีต้นทุนต่ำหรือที่ยอมรับความเสี่ยงได้มากขึ้น เป็นต้น ปัจจัยแห่งความสำเร็จของอุตสาหกรรมไทยมีดังนี้

- **นโยบายภาครัฐ และความสามารถในการดำเนินนโยบายให้เกิดขึ้นจริง** นโยบายภาครัฐเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของไทยให้กับภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเริ่มต้นปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม และการส่งเสริมการลงทุน ดังนั้น ภาคเอกชนต้องการความเชื่อมั่นว่า ภาครัฐมีความตั้งใจและความสามารถในการดำเนินนโยบายให้เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้ นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมดต้องสอดคล้องกับลักษณะของธุรกิจและมองให้เห็นถึงภาพรวมของนิเวศของภาคการผลิตรวมถึงห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มระดับโลก และควรมีความแตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบการขนาดต่าง ๆ ทั้งไทยและต่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐต้องทำงานร่วมกัน ภายใต้เป้าหมายและดัชนีวัดผลสำเร็จของงานเดียวกัน
- **ความสามารถในการสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม** เนื่องจากไทยไม่สามารถแข่งขันด้วยค่าแรงที่ถูกอีกต่อไป และมีปัญหาการขาดแคลนด้านแรงงาน ความสามารถในการ

สร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ในขณะเดียวกัน ภาคเอกชนและสังคมไทยต้องเรียนรู้และมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์กับธุรกิจและคุณภาพชีวิตได้มากที่สุด เนื่องจากนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

- **บุคลากรที่มีความรู้และคุณภาพ** เนื่องจากบุคลากรเป็นผู้คิดค้น วางแผน และดำเนินการตามแผนให้เกิดผลสำเร็จทั้งในนโยบายภาครัฐ การวิจัยและพัฒนา และการดำเนินธุรกิจ ประกอบกับประชากรในวัยทำงานมีจำนวนลดลง จึงมีความจำเป็นที่บุคลากรของไทยต้องมีผลิตภาพการผลิตที่สูงกว่าเดิมในทุกวงการ เพื่อให้สามารถรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับสูงได้ นอกจากนี้ การสร้างสรรค์เทคโนโลยีและการใช้นวัตกรรมต้องการบุคคลที่มีทักษะความเชี่ยวชาญสูงซึ่งเป็นที่ต้องการของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก การยกระดับอุตสาหกรรมไทยในห่วงโซ่มูลค่าระดับโลกจึงต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่แตกต่างจากเดิม
- **การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ** ในขณะที่ไทยยังไม่ได้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นผู้นำเข้าสินค้าและบริการที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงนี้ นักลงทุนจากต่างประเทศจะมีความสำคัญในการพัฒนาให้อุตสาหกรรมเป้าหมายของไทยสามารถเติบโต การลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศจะนำมาซึ่งการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตและการบริหารจัดการ และการเรียนรู้ของบุคลากรไทย นอกจากนี้ จะเป็นการสร้างอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้เกิดขึ้นในไทย เช่นกรณีของอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ในปัจจุบัน
- **การบริหารจัดการห่วงโซ่มูลค่า** การสร้างห่วงโซ่มูลค่าของแต่ละอุตสาหกรรมทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลกจะช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของประเทศต่าง ๆ และเข้าถึงตลาดของประเทศนั้น เพื่อให้อุตสาหกรรมสามารถสร้างผลกำไรได้มากที่สุด การบริหารจัดการห่วงโซ่มูลค่าในทุกจุดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ จะทำให้อุตสาหกรรมมีสินค้าที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดด้วยต้นทุนที่เหมาะสมจากห่วงโซ่มูลค่าได้
- **กฎระเบียบที่เอื้อต่อความสามารถในการแข่งขัน** การดำเนินธุรกิจควรอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันที่เป็นธรรม มีกฎระเบียบที่ชัดเจน และอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้เกิดการแข่งขันและมีต้นทุนการดำเนินธุรกิจที่น้อยลง การแข่งขันที่ดีจะนำไปสู่การคิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในขณะที่ต้นทุนการดำเนินธุรกิจทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าเงิน (เช่น เวลา) ที่ลดลงก็จะทำให้ธุรกิจมีกำไรมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมมีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น